

کارنامه سفیدِ سفیدِ سفیدِ کرونا!

با وجود پیگیری‌های شهرآرا، دانشگاه علوم پزشکی مشهد درباره عدد و رقم کرونایی شهر، آمار نمی‌دهد

الهام مهدیزاده
e.mahdizadeh@shahranews.ir

این وضعیت سفید و بدون آمار ما از ۲۶۵ روز رویارویی با کروناست. اینکه در این ۲۶۵ روز رقابت نفس گیر با کرونا چند، چند بوده‌ایم، چقدر کرونا حاملان را گرفت. ما این ۲۶۵ روز، چقدر از پس این ویروس شاخ‌دار برآمدیم. کرونا امروز یک‌ساله شد. شهرآرا اقرار بود

به یکی از مرموزترین و وحشی‌ترین ویروس‌های جهان تبدیل شد؛ ویروسی که گستره علائمش، بسیار متفاوت است و همین تفاوت، شناختن آن را سخت‌تر از قبل می‌کند. در آستانه یک‌سالگی حضور کرونا در ایران، این ویروس با یک هدیه انگلیسی، روی دیگری را به ما نشان داد. چند روزی است که خبر نوع جهش یافته ویروس کرونا با چاشنی‌های هشدار ی مسئولان وزارت بهداشت همراه شده است. دکتر سعیدنکی، وزیر بهداشت و درمان که خبر شناسایی این نوع جهش یافته ویروس را تأیید کرده، از اسفندماه‌ای سخت با موجی سهمگین از بروز کرونا خبر داده است.

از «حاد» شدن نفس‌ها تا آمدن بی‌سردی کرونا به مشهد اما مشهد، مشهد اسفند ۹۸ متفاوت از دیگر شهرهای کشور شروع کرد. با توجه به آماری که مسئولان وزارت بهداشت منتشر می‌کردند، کرونا هر روز یک شهر از ایران را علامت‌دار می‌کرد. با این حال وضعیت مشهد در هفته اول اسفند بدون علامت بود و خبری از مثبت شدن تست‌ها نبود. ۸ اسفند؛ ۹ روز از اعلام کرونا در ایران گذشته است. شهرهای زیادی به فهرست شهرهای دارای بیمار کووید ۱۹ اضافه شده اما روند کرونا در مشهد همان روند «همه چی آرومه» است. آن زمان دکتر محمدجعفر صادقی، مدیر گروه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مسئولیت اعلام وضعیت کرونا در مشهد را برعهده داشت. او در این روز دوباره خیال همه رسانه‌ها را درباره وارد نشدن کرونا به مشهد راحت کرد و گفت: «جواب چند نمونه مشکوکی که برای شناسایی تهران فرستاده بودند، منفی اعلام شد.»

آمارهایی که آن روزها مسئولان دانشگاه علوم پزشکی مشهد بیان می‌کردند، دودلی عجیبی در دل مشهدی‌ها می‌نشاند. حس اینکه نُن مشهدی‌ها، ژنی خاص و مقاوم است که کرونا سرانجام را نمی‌گیرد یا اینکه کرونا آمده اما بدون سروسد.

از هفته دوم به بعد آمار گسترش بیماری کرونا در مشهد وارد مرحله جدیدی شد و مسئولان پای بیماران حادثه‌ای را به آمارهای خود در مشهد باز کردند اما همچنان اصرار بر نبود کرونا بود. به عنوان نمونه، دکتر صادقی در آماری گفت: «از ۳۳۰۰ بیمار ۱۱۶ اسفندماه، ۱۲۱۰ بیمار مبتلا به عفونت‌های حاد تنفسی در بیمارستان‌های خراسان رضوی بستری شده‌اند.»

با بیشتر شدن تعداد بیماران حادثه‌ای، آمارهای دانشگاه علوم پزشکی مشهد از هفته سوم اسفند سمت‌وسوی دیگری گرفت. براین اساس اعلام موارد مشکوک به کرونا به فهرست آمارهای بیماران حادثه‌ای و ثبت کرونا هم به مجموعه آمارهای دانشگاه علوم پزشکی افزوده شد.

تولد اولین نوزاد کرونایی جهان تا مسن‌ترین بهبودیافته یکی از اولین‌هایی که کرونا در مشهد به نام خودش ثبت کرد، مربوط به تولد اولین نوزاد کرونایی جهان و ایران بود. نوزادی که از مادر مبتلا به کرونا در بیمارستان امام رضا^۱ مشهد به دنیا آمد. با توجه به ابتلای مادر به کرونا، این نوزاد در همان ابتدای تولد با مشکلات تنفسی به دنیا آمد. با توجه به شرایط نوزاد، پزشکان بیمارستان امام رضا^۲ به محض تولد، او را در بخش مراقبت‌های ویژه بستری کردند. در آن سو بهبودی خانم نودوهشت‌ساله مبتلا به کرونا یکی دیگر از اتفاقاتی بود که کرونا به نام مشهد ثبت کرد. این بیمار ۱۲ فروردین اسفند و پس از سپری کردن دوران نقاهت، از بیمارستان مرخص شد.

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

روزنامه شهرآرا

فرزانه شهامت
f.shahamat@shahranews.ir

حرف‌های حاج‌خانم به قصه‌ها شبیه است. از آن‌هایی است که موقع شنیدنش باید دستت را بزنی زیر چانه‌ات و نگاهت را صاف بدوزی به صورتش. به چین و چروک میانه ابروهایش که وقتی ناراحت است و اخم‌هایش را در هم می‌کشد، عمیق می‌شود؛ مثل همین الان که ذهنش دارد بین گذشته و حال، رفت و آمد می‌کند. گذشته‌ای که تعریفش را می‌کند، دور نیست. همین ۵۰، ۶۰ سال پیش است که خیلی‌ها تجربه‌اش کرده‌اند. آن زمان، حاج‌خانم، یک دختر بچه بوده که معنی واقعی بهار، تابستان، پاییز و زمستان را در باغچه خانه آقا جان و کوچه‌باغ‌های اطراف، فهمیده است؛ «قدیما همه‌چی سر جاش بود مادر. زمستون داشتیم چه زمستونایی! برف می‌امد به قد آمیز! ادا یادمه یه روز صبح که بیدار شدیم، دیدیم شب تا صبح این قدر بار بار بده که رسیده به بالای در چوبی ایون. بادش به خبر! بابام خدایا مرز باچه سختی، راه حیاط رو باز کرد. تا همین ۴۰، ۳۰ سال هم پیش اوضاع همین جور بود. همسایه‌ها که برف‌های روی پشت‌بوم رو بارو می‌کردن و می‌ریختن وسط کوچه، به دیوار از برف درست می‌شد و خونه همسایه رو به‌رویی رو نمی‌دیدیم. پول جمع می‌کردیم تا کامیون بیاد برقا رو ببره و کوچه باز شه.» حاج‌خانم هم‌ماش غصه می‌خور؛ غصه درخت‌زرد آلود باغچه‌اش را که این سال‌ها، با گرمای زودهنگام هوا و به خیال اینکه بهار شده، جوانه می‌زند؛ جوانه‌هایی که یخ می‌زند و ناکام می‌مانند. غصه خشک‌دستی آسمان و برف و باران‌هایی که به قول خودش غیب شده‌اند، غصه زمستان‌های بهاری و پس از آن، سرمای که تا میانه اردیبهشت، مشهد را رها نمی‌کند، غصه... باز، چین و چروک میانه ابروهایش عمیق شده است؛ «مادر جان، اون برف و بارون، اون خبر و برکتای قدیم کجارت؟»

کاهش بارش، افزایش دما

هوا گرم‌تر می‌شود. این پیش‌بینی اداره کل هواشناسی خراسان رضوی برای کلان‌شهر مشهد و دیگر مناطق استان، دست‌کم تا فرداست. هوای ۲۶ درجه سانتی‌گرادی برای مشهد، در حالی پیش‌بینی می‌شود که از ابتدای زمستان امسال نیز سرمای چندانی را تجربه نکردیم. محسن عراقی‌زاده، مدیر کل هواشناسی استان، در این باره تحلیل نزدیک‌نگری ارائه کرده و از جبهه پرفشاری گفته است که تقریباً هر سال، هوای سرد را به استان حمل می‌کرد و امسال ضعف‌تر عمل کرد. به‌جای هوای ابری که در زمستان معمول است، آسمانی صاف و بدون لکه‌های ابر را شاهدیم و همه این‌ها یعنی افزایش دما. میزان بارش‌ها هم چنگی به دل نمی‌زند. بررسی جدول‌های اداره کل هواشناسی استان نشان می‌دهد از ابتدای مهر تا ۲۷ بهمن امسال در مشهد، ۴۲/۵ میلی‌متر بارندگی داشته‌ایم. این میزان ۴۶ درصد کمتر از بارندگی‌های مدت مشابه پار سال و ۵۹ درصد کمتر از میزان بارش‌ها در دوره آماری مشهد بوده است. از ابتدای بهمن نیز در بهمن پار سال، حدود ۷ و در دوره آماری مشهد، این میزان حدود ۳۰ میلی‌متر بود. این وضعیت، مخصوص مشهد نیست و همه ایستگاه‌های بیست‌گانه استان به جز ریوش، از ابتدای مهر تا ۲۷ بهمن امسال نسبت به مدت مشابه پار سال، کاهش ۵

گزارش شهرآرا درباره جابه‌جایی فصل‌ها که گویا یکی از پیامدهای گرم‌شدن زمین است

تراژدی هوای ۲۶ درجه در چله زمستان

عکس: مهدیه غفوریان شهرآرا

تا ۷۳ در صدی بارش‌ها را ثبت کرده‌اند. این وضعیت به پار سال، امسال و سال آینده ختم نمی‌شود. هشدارهای کارشناسان از یک روند ادامه‌دار خبر می‌دهد؛ چیزی شبیه یک سراسیمگی که در ابتدای آن قرار داریم و تغییرات اقلیم، الگوهای بارش و جابه‌جایی فصل‌ها، تبعاتی است که هر کدام، یک دنیا حرف برای گفتن دارد. نشانه‌های بروز این پیامدها به وضوح حس می‌شود؛ حتی اگر در گرفتاری‌ها و مشغله‌های روزمرمان غرق شده باشیم.

زمین گرم می‌شود

تصور کنید میانگین دمای هوا در همه فصل‌ها، حدود ۳۰ درجه سانتی‌گراد کاهش پیدا کند. اگر این تصور واقعیت داشت، ما خیلی از موجودات، فرصتی برای زندگی پیدا نمی‌کردیم. این اتفاق نیفتاده است، چون دود تادور کره زمین با گازهایی احاطه شده است که به انرژی نور خورشید، اجازه خروج کامل از جو زمین را نمی‌دهند و به این وسیله، زمین گرم نگه داشته می‌شود. درست مثل کاری که سقف شفاف یک گلخانه برای گل‌ها انجام می‌دهد. بخار آب، متان و و دی‌اکسید کربن، تعدادی از گازهایی هستند که به‌طور طبیعی این رسالت را بر عهده دارند. وضعیت رویه‌راه به نظر می‌رسید تا حدود ۵۰ سال پیش که دانشمندان متوجه شدند دمای کره زمین به‌صورت غیرعادی در حال افزایش است. آب‌شدن یخ‌های قطبی، زیر آب رفتن سواحل، تغییر الگوی بارش‌ها، خشک‌شدن برخی تالاب‌ها، مسئله ریزگردها و خلاصه

راهکارهای کارشناسی با ادبیاتی ساده، طوری که فهمیدنی باشد و دست‌کم انجام‌شان از ما مردم عادی برپایند. چنین هدفی را دنبال می‌کنیم. بهانه گفت‌وگوی ما با حمید طراوتی، رئیس هیئت‌مدیره شبکه سمن (سازمان مردم‌نهاد) های محیط زیستی خراسان رضوی، زمستان گرم و کم‌بارش امسال است که تقریباً هر سال دارد تکرار می‌شود. او جابه‌جا شدن فصل‌ها و تغییر الگوی بارش‌ها را از تبعات گرم‌شدن زمین می‌داند و موضوع را با تشبیهی ساده، توضیح می‌دهد: تشبیهی که شروعی خوب برای گفت‌وگوی مختصر و مفید است: «زمین و گرم‌شدنش به آدمی می‌ماند که پتویی روی خود کشیده است و این پتو دارد ضخیم‌تر می‌شود.»

اتفاق‌نامه پاریس اطلاعات تازه‌ای دارد؟

کشورها صرفاً آن را تأیید کردند بدون عمل به تعهداتشان. کشورهایی در حال توسعه می‌گویند در کاهش گازهای گلخانه‌ای باید سهم کمتری داشته باشند و کشورهای صنعتی سهم بیشتری را برعهده بگیرند؛ چون کشورهای صنعتی بودند که این شرایط را ایجاد کردند. درست هم می‌گویند.

چند سمن محیط زیستی در استان و کشور داریم؟

ثبت‌شده‌ها در استان، ۱۶ تا هستند. همگی فعال‌اند؛ کم یا زیاد. در کشور حدود ۵۰۰ سمن.

از شکایت سمن‌های محیط زیستی فرانسه و محکومیت دولت این کشور به دلیل انجام ندادن تعهداتش در قبال گرم‌شدن زمین، اطلاع دارید چرا مشابه این اقدامات جسورانه را از سوی سمن‌های داخلی نمی‌بینیم؟

سمن‌های ما هم دارند کار می‌کنند. گرمایش زمین آن‌طور که در اروپا مطرح است در ایران به صورت مستقیم مطرح نیست. اینجا موضوعاتی مثل کم‌آبی، احداث نامناسب سد، کاهش سطح سفره‌های زیرزمینی آب، ریزگردها و توفان‌های خاک مطرح است که همگی به‌نوعی عوارض گرم‌شدن زمین هستند. در کشورهای اروپایی که عامل اصلی این گرمایش هستند،

سمن‌ها مستقیم فعالیت می‌کنند. در ایران مسائل محلی تر بحث می‌شود.

آیا تفاوت موضوعات مدنظر سمن‌های محیط زیستی داخلی و خارجی به این دلیل است که وضع ما در میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای خوب است؟

وضعان خوب نیست؛ مصداق‌های کارمان متفاوت است. ایران جزو کشورهای بزرگ تولید گاز کربنیک (از گازهای گلخانه‌ای) است و رتبه‌اش در سال‌های مختلف بین دهم، یازدهم و رتبه‌های مشابه جابه‌جا می‌شود. اما مردم ایران بر خورد جدی با موضوع ندارند. ما صنایع چندانی نداریم و در حال توسعه‌ایم. باید نیازهایمان را رفع کنیم. آب و ریزگردها مسائلی هستند که با آن‌ها درگیر هستیم و سمن‌ها در این زمینه‌ها کار می‌کنند و در سایر موارد هم کار نظری انجام می‌دهند.

می‌گویند صنایع چندانی نداریم و جزو کشورهای نخست در تولید گازهای گلخانه‌ای به‌شمار می‌رویم. منابع تولید این گازها کجاست؟

به دلیل کم بودن بهره‌وری، میزان مصرف انرژی ما در صنایع به‌ازای واحد تولید کالا، زیاد است؛ مصرف انرژی در پالایشگاه‌ها و کارخانه‌های فولاد نیز همچین. خودروهایمان زیاد و پر مصرف‌اند. خودرو فرسوده هم زیاد داریم. یک خودرو هیبرید در ۱۰۰ کیلومتر ۱۰ لیتر می‌سوزاند؛ باین حال هنوز خودروهایی داریم که ۴ یا ۵ برابر این مقدار مصرف سوخت دارند. خودروهای فرسوده را هم به یاد داشته باشیم و البته مصرف زیاد انواع انرژی از سوی مردم.

صرفاً این نوع انرژی از سوی مردم، می‌تواند توله می‌کند که چهار برابر کربن دی‌اکسید، اثر گلخانه‌ای دارد. می‌توان

بیباید ابتدا به گذشته سری بزنیم؛ به همین ۲۰ سال پیش. اوضاع خیلی‌س فرق کرده است. زمستان‌ها برف چندانی نمی‌بارد و بارندگی‌ها مختصر است. همه‌جای دنیا همین است. قدیم‌ها در اروپا کسی کولر نداشت؛ الان تابستان‌هایشان آن‌قدر گرم است که مجبور شده‌اند از کولر استفاده کنند؛ زمستان که سرد نباشد، هزاوکی آسیب دارد؛ مثلاً قالی‌های زمین‌های کشاورزی از بین نمی‌رود و میزان مصرف سم و کود زیاد می‌شود. جمعیت جهان ۷۰ سال‌اخیر حدود سه‌برابر شده است. همه چیز این خانه بزرگ که کره زمین باشد، تحت فشار است. صنایع رشد کرده‌اند و قدرت تخریبشان زیاد است؛ مثلاً یک صنعت فولاد به اندازه یک شهر آب مصرف می‌کند. سواى جمعیت، مصرف مردم هم زیاد شده است. خانواده‌ها تک‌هسته‌ای

شده‌اند و هر خانه، یک سیستم گرمایش و سرمایش دارد. این رفتارها که از زمان انقلاب صنعتی شروع شد، کم‌کم زمین را گرم کرده است و حالا دارد خودش را با آب‌شدن یخ‌های قطبی، خشک‌سالی‌های گسترده، وقوع توفان‌های خاک و باران‌های سیل‌آسا در شمال کره زمین نشان می‌دهد. با همین فرمان پیش برویم، این‌ها تشدید می‌شود و آدم‌ها مجبور به مهاجرت می‌شوند.

آینده‌ای که می‌گویند، دور است؟

نه. اگر رفتارمان همین باشد، پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ این تبعات را به‌وضوح ببینیم. هنوز برای جبران، وقت هست، براساس آنچه در کنفرانس پاریس تعیین شده است، میزان تولید گاز کربنیک باید ۸۰ درصد کاهش پیدا کند. باید تمرکز از نفت و گاز به سمت انرژی‌های پاک برود که سرمایه‌گذاری سنگینی می‌خواهد. خیلی از صاحبان سهام‌ها و صنایع متضرر می‌شوند و سنگ‌اندازی می‌کنند.

کارشناسان می‌گویند گرمایش زمین، فراسائى و فراملى است. این یعنی کدام‌هاى ما براى بهبود اوضاع، نسبت به فلان صنعت بزرگ، آن‌قدر کوچک است که به حساب نمی‌آید؟ این‌طور نیست. اول اینکه سهم ایران در تولید گاز کربنیک کم نیست. دوم، در زندگی‌های فردی‌مان رفتارهای اشتباه زیادی داریم که در گرم‌شدن زمین اثر دارد؛ آن‌قدر خانه‌ها را گرم می‌کنیم که پنجره را باز می‌گذاریم. برای کوچک‌ترین کار بیرون از خانه، سوار خودرو شخصی می‌شویم. یکی از منابع تولید گازهای گلخانه‌ای دلمدری‌ها هستند. دلم علف می‌خورد و با سازوکاری، متان تولید می‌کند که چهار برابر کربن دی‌اکسید، اثر گلخانه‌ای دارد. می‌توان گوی تغذیه را به سمت کاهش مصرف گوشت و افزایش غذاهای فیبردار تغییر داد. اگر ۸۰ میلیون ایرانی این اصول را رعایت کنند، اتفاق‌های بزرگی می‌افتد. هر یک سهم قطار از حمل‌وسا فر و... مطالبه‌تر می‌توانند خواسته‌های خودشان را از طریق سمن‌ها پیگیری کنند.

به نظر می‌رسد سمن‌ها قدرتی را که باید، ندارند. شاید به دلیل تعداد اعضایشان باشد. در خراسان رضوی ۵/۵ میلیون نفر جمعیت، چند نفر عضو سازمان‌های مردم‌نهاد محیط زیستی هستند؟

۱۵۰۰ نفر. سمن‌ها، رسانه‌ها، استادان دانشگاه و... هر یک سهم خود را دارند.